

Kannabiksen laillistamisesta

Kauko Aromaa
Kriminologian professori
Manchesterin (UK) yliopisto

Rikoslaki ja luottamus

- Demokratiassa myös rikosoikeuden tulisi perustua yhteisymmärrykseen ja luottamukseen
- Ellei näin ole, järjestelmän legitimitetti on uhanalainen
- Rikosoikeus on konsensus-tuote, joka muuttuu yhteiskunnallisen muutoksen myötä

Kieltolaki

- Kieltolait eivät ole kyenneet kitkemään pois kieltämäänsä toimintaa
- Kielletyt hyödykkeet ja palvelut muuttuvat kieltolain myötä mustan pörssin ja organisoidun rikollisuuden käyteaineiksi
- Esimerkkinä Suomen alkoholikieltolaki
- Vaivannäön ja riskin vuoksi mustan pörssin hinnat nousevat koviksi – aineet itsessään eivät ole kalliita

Vaihtoehtoja

- Rangaistavuuteen omaksutaan huumausaineiden aste-eroja
- Käytön ja hallussapidon rangaistavuuden vähittäinen poistaminen
- Kontrolloitu jakelu ja hoitopalvelujen tehostaminen

Hyötyjä

- Organisoitu rikollisuus menettäisi kannabismarkkinat
- Muiden huumausaineiden markkinat erkaantuisivat kannabismarkkinoista ja käyttäjällä olisi suurempi varmuus siitä, mitä hän ostaa
- Kannabiksen käyttö ei aiheuttaisi käyttäjien kriminalisoitumista ja syrjäytymistä
- Kontrollihaitat ja –kustannukset poistuisivat, voimavaroja vapautuu vaarallisempien aineiden valvontaan

Uusia ongelmia

- Jos kriminalisointi poistetaan, terveyspalvelujen piiriin hakeutuminen helpottuu
- Kriminalisoinnin poistamisen jälkeenkin terveyspalvelujen saatavuus on riittämätön, samoin ongelmakäyttäjien tunnistaminen ja motivointi
- Lääkekannabis ei välttämättä kelpaa käyttäjille
- Ongelmakäyttö saattaa yleistyä
- Ammattirikolliset saattavat alkaa markkinoida muita aineita entistä aggressiivisemmin ja hyödyntää Suomea kannabiksen kauttakulkumaana

Yhteiskunnallinen muutos

- Avoimet globaalit markkinat merkitsevät kannabiksen yleistymistä edelleen
- Kasvavalla osalla väestöä on kokemusta kannabiksesta – kannabis arkipäiväistyy
- Muutamassa kymmenessä vuodessa väestön enemmistö tuntee asian omakohtaisesti
- Tämä viimeistäänkin tulee kyseenalaistamaan kieltolakiin perustuvan politiikan – on vaikea perustella koko väestön kriminalisoimista, järjestelmän legitimiisyys joutuu vaikeuksiin